

(I. sv. str. 211—222), u antropologiji upliće autor u koliko je potrebno fiziologiju životinje i čovjeka — dapače sa slikama i t. d. Pojedine teze pisac obraguje tako, da ponajprije razjasni i razčini dotični pojam, zatim izloži „status quaestionis“, što je za razumjevanje same stvari vrlo korisno, a na koncu s jednim ili s više dokaza dokazuje tezu. Kratku povjest filozofije pisac svome djelu nije dodao, ali se kod pojedinih odsjeka osvrće na pojedine filozof. struje i mnijenja. Ovo djelo osobito preporučujemo početnicima u skolastičkoj filozofiji.

E. L.

Philosophia moralis in usum scholarum. Auctore Victore Cathrein S. J. Editio septima ab auctore recognita et aucta. (Cursus philosophicus pars VI.). Freiburg, Herder, 1911. str. XVIII + 520, cijena K 5:76, vez. K 6:96.

Vrsno ovo djelo imade, kako je kritika općenito priznala, sve prednosti dobre školske knjige. Ono je pisano jasno i pregledno, uz to nije preopširno, a ipak sve napominje, što je od važnosti, te je u svojim izvodima precizno. Sedmo izdanje, što nam predleži, opet je marni pisac u koječemu popravio i proširio. Tako je u uvodu dodao kratku povijest moralne filozofije ili etike, a kod socij. pitanja razjasnio je glavne pojmove iz nacionalne ekonomije. Ako čovjek progje stvarno kazalo, odmah će se uvjeriti o bogatom sadržaju te knjige, u kojoj pisac ne zanemaruje, a da se ne bi obazreo na sva savremena pitanja, koja sežu u moralnu filozofiju n. pr. sloboda savjesti, odnošaj crkve i države, odnošaj crkve spram

škola, odnošaj državne vlasti spram socij. pitanja, smrtna kazan i t. d.

E. L.

P. Nilkes. Obrana u borbi proti modernom bezvjerstvu. I. dio, hrv. prijevod. Spljet, Knjižara sjemeništa, 1911. str. 150, cijena 50 fil.

Nilkes izdao je u njem. jeziku tri sveska kratkih i dobrih odgovora na moderne prigovore proti vjeri i crkvi. Prvi dio tih odgovora izašao je u Apologetskoj knjižnici „Luči“ u hrvatskom prijevodu, pa će sigurno doskora izaći i drugi i treći dio. I kod nas se često čuje ili čita sad ovaj sad onaj prigovor — svaki si takav prigovor neće moći sam riješiti, a opet nema vremena ili sposobnosti, da kakovo oveće djelo te vrste prouči, takav evo neka se posluži hrv. prijevodom Nilkesove „Obrane“, koju ovime osobito preporučujemo.

Samo bi ovgje nešto napomenuli, što nipošto ne umanjuje vrijednost cijelog tog prijevoda, ali će se moći svakako u eventualnom drugom izdanju popraviti i nastojati, da slični nedostaci ne ugju u 2. i 3. svezak. U predgovoru (str. 3) biva čitatelj upozoravan na neka djela, navedena u dodatku, ali u dodatku o tom nema ni govora. Svakako je zgodnije prevesti: *Geschmacksache* sa „stvar ukusa“ nego sa „posao ukusa“. Neispravno je prevedena 19. točka „Schopenhauer i Božji stan.“ *Gefälscht* nije dobro prevedena sa kriv (str. 30). Na str. 35. pod „Slučaj“ ona doskočica u hrv. prijevodu nema smisla, jer se u prijevodu gubi ona igra riječi, što je u njem. originalu. Na str. 91. i 92. prevedeno je *Göthes Gottheit* sa „Božanstvo božje“ i „obo-

žavanje Boga.“ Ova izreka: „.... glavni (je) uzrok obožavanja Boga to, što je njegovo panteističko shvaćanje prijatno čovjeku“ (str. 92) ima ovako glasiti „Glavni uzrok, što toliki obožavaju Goethea je njegovo udobno panteističko shvaćanje.“ Mjesto Schiller ima stajati Shakespeare (str. 92. i 93.). Taj glasoviti nacij. ekonom koji se više puta spominje u Nilkesovoj „Obrani“ se zove Roscher (ne Roeher, Rocher). Tierschmerz nije dobro prevedeno sa „bolest životinje“ nego bol životinje, isto tako, ni „Religion“ sa vjeroispovijest. Osim toga imade i dosta tiskarskih pogrešaka. Treba malo polaganije i pomnije raditi. *E. L.*

Enchiridion Symbolorum, Definitionum et Declarationum de rebus fidei et morum. Auctore Henrico Denzinger. Editio undecima, quam paravit Clemens Bannwart S. I. Freiburg, Herder, 1911. str. XXVIII + 592. Appendix 8 str., index 56 str., cijena K 6, vezano u platno K 7.20.

Već je bilo govora o 10. izdanju tog „Enchiridiona“ u prilogu „Katol. lista“ 1909. br. 45. str. 94. Sada je izašlo 11. izdanje, pa ćemo ponovno svoje čitatelje upozoriti na to vrsno i korisno djelo. Kardinal Gibbons za nj kaže: „Optandum est, ut quilibet theologiae lector semper duo volumina prae manibus habeat: Bibliam sacram et hoc Enchiridion.“

Bannwart je to djelo, koje je prvi puta izašlo 1854. god. na novo preradio i tako je ono postalo prava zbirka crkv. odluka, naučnih izvaja, najvažnijih dokumenata vjer. simbola, bez koje niti jedan bogoslov ni u teoriji ni u praksi biti ne može. Tome valja nadodati, da su tekstovi strogo

kritički navedeni. Bannwart dao si je vrlo mnogo truda, da iz najstarijih i najpouzdanijih vrela crpi tekst.

Svi su dokumenti — s iznimkom starocrkvenih glavnih simbola — kronološki poredani i svrstani pod upravu dotičnih papa, za kojih su nastali. Osobito mnogo dokumenata imade u tom „Enchiridionu“ od zadnjih triju papa, što je svakako velika prednost. Zatim je Bannwart tom „Enchiridionu“ nadodao „Appendix“, u kojem iznosi neke odredbe i definicije (n. pr. o celibatu klerika, o primatu rimskog biskupa za Julija I. i Klementa VI. itd.), kojih prije nije bilo u „Enchiridionu“, a nije ih stavio na odgovarajuće mjesto u „Enchiridionu“ zato, da ne mora opet mijenjati brojeve stranica, što bi bilo nespretno za onoga, koji imade starije koje izdanje. Kronološko, sistematsko i stvarno kazalo — sva tri vrlo pregledna i bogata — u velike povećavaju vrijednost i uporabivost tog djela. *E. L.*

Schäfer J.: Die Evangelien und die Evangelienkritik der akademischen Jugend u. den Gebildeten aller Stände gewidmet. Zweite, vermehrte und verbesserte Auflage. Freiburg, Herder, 1911. str. VIII + 152, cijena K 1.92, vez. K 2.64.

Svaki bi katolik — osobito dandanas morao biti dobro orijentiran u pitanju: Kada su nastala evangelja i koja im je vjerodostojnost? jer se upravo danas sa strane moderne kritike toliko naljuje na evangelja. Stoga si je pisac stavio za zadaću pišući ovo djelo, da inteligentne krugove pouči o postanku i vjerodostojnosti evangelja s obzirom na moderne